

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στην πρόταση νόμου: «Ψήφος αποδήμων - Διευκόλυνση της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος των εκτός επικρατείας Ελλήνων και Ελληνίδων εκλογέων»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Η ψήφος του απόδημου ελληνισμού επανέρχεται ανά τακτά χρονικά διαστήματα στον δημόσιο διάλογο, με τη συζήτηση όμως παραδοσιακά να λαμβάνει κυρίως προσχηματικό χαρακτήρα, αγγίζοντας μόνο την επιφάνεια του θέματος. Το πραγματικό ζητούμενο είναι η ουσιαστική πολιτική εμπλοκή των Ελλήνων του εξωτερικού, είτε ομογενών, είτε του ενός εκατομμυρίου μεταναστών της μνημονιακής εποχής, στην τρέχουσα πολιτική και κοινωνική πραγματικότητα της χώρας.

Στόχος της πρότασης νόμων είναι ο σεβασμός και η δικαίωση των δημοκρατικών δικαιωμάτων των συμπολιτών μας που η Ελλάδα έδωσε είτε στα χρόνια της Χρεοδουλοπαροικίας είτε στα πέτρινα χρόνια του παρελθόντος. Παράλληλα, η Ελλάδα θέλει να κρατήσει ισχυρούς και ζωντανούς τους δεσμούς με τους νέους ανθρώπους που μετανάστευσαν κυνηγώντας το όνειρό τους για ανέλιξη σε χώρους επιστημονικούς και μη που η χώρα δεν διακρίνεται αλλά και στους Έλληνες τρίτης, τέταρτης, ακόμα και πέμπτης γενιάς που επιζητούν ενισχυμένες σχέσεις με την πατρίδα. Με αυτό τον τρόπο, το έθνος διευρύνεται πολιτικά, οι Έλληνες του εξωτερικού καθίστανται ενεργοί πρεσβευτές της Ελλάδας στις περιοχές που διαβιούν, εργάζονται και δραστηριοποιούνται, κοινωνώντας τα τρέχοντα προβλήματα και τα αιτήματα της χώρας μας σε όλο τον κόσμο, δημιουργώντας παγκόσμιες εστίες πολιτικών παρεμβάσεων.

Η χορήγηση στους Έλληνες του εξωτερικού του δικαιώματος του εκλέγειν κάποιων υποψηφίων που ζουν στην Ελλάδα, δεν αρκεί για να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί. Χρειάζεται και το δικαίωμα να εκλέγουν «δικούς» τους ανθρώπους, που γνωρίζουν τα προβλήματα των Ελλήνων της διασποράς, π.χ. των ΗΠΑ, της Αυστραλίας κλπ – καθώς, βέβαια, και το δικαίωμα του εκλέγεσθαι. Προς αυτό το σκοπό, στην πρόταση νόμου προτείνεται η δημιουργία Εκλογικών Περιφερειών Απόδημων Ελλήνων – π.χ. ΕΠΑΕ Βόρειας Αμερικής, ΕΠΑΕ Λοιπής ΕΕ, ΕΠΑΕ Κεντρικής και Λατινικής Αμερικής, Αφρικής, Ασίας, Αυστραλίας-Νέας Ζηλανδίας. Με στόχο την αναλογικότητα και τη δημοκρατική εκπροσώπηση, προτείνουμε η κατανομή των εδρών να γίνεται στη βάση φόρμουλας που αποδίδει έδρες στις ΕΠΑΕ ανάλογα με τον αριθμό των αποδήμων που καταγράφονται και, βέβαια, στη βάση της πλήρους ισοτιμίας εγχώριων και απόδημων Ελλήνων – την οποία εξασφαλίζει η προτεινόμενη φόρμουλα.

Σημειώνουμε, φυσικά, πως εκ του Συντάγματος έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι όλοι όσοι και μόνον όσοι διαθέτουν την ελληνική ιθαγένεια, κάτι που δεν μπορεί να αλλάξει από τον κοινό νομοθέτη. Εκ των συνταγματικών πραγμάτων, οι ομογενείς οφείλουν πρώτα να διασφαλίσουν την ιθαγένειά τους και μετά να ασκήσουν τα δικαιώματά τους, ενώ η κείμενη νομοθεσία καθιστά την απόκτηση της ιθαγένειας για αυτούς και εφικτή και, εν πολλοίς, εύκολη. Ως εκ τούτου, οι φόβοι για «ανατίναξη» της σύνθεσης του εκλογικού

σώματος της Ελλάδας καθίστανται αβάσιμοι: θα ψηφίζουν, εκ των συνταγματικών πραγμάτων, ούτως ή άλλως όσοι είχαν και προηγουμένως το συνταγματικό δικαίωμα να το πράξουν, με τη διαφορά ότι προτείνουμε την αποτελεσματική άρση των θεσμικά σαδιστικών εμποδίων που σήμερα υπάρχουν προς τούτο. Το έλλειμμα μέχρι τώρα συνίστατο (α) στην παρεμπόδιση των Ελλήνων που βρίσκονται για οποιοδήποτε λόγο και διάρκεια στο εξωτερικό να ασκήσουν το δικαίωμά τους χωρίς να βρίσκονται κατά την ημέρα των εκλογών στη χώρα, και (β) στην ανυπαρξία εκλογικών περιφερειών για ομογενείς. Καταθέτουμε πρόταση νόμου που διορθώνει και θεραπεύει ακριβώς αυτό το έλλειμμα.

Εν κατακλείδι, στην πρόταση νόμου προτείνεται η εκπροσώπηση αποδήμων στο ελληνικό κοινοβούλιο που να τους σέβεται ως απολύτως ισότιμους Έλληνες, που δεν τους χρησιμοποιεί ως κομματικό στρατό των ανά την Ελλάδα κομματάρχων, που τους δίνει τη δυνατότητα να εκπροσωπήσουν τους απόδημους των χωρών στις οποίες ζουν, που τους παρέχει κίνητρο να παραμένουν Έλληνες στο εξωτερικό με τη δυνατότητα να παρεμβαίνουν, και ως Έλληνες πολιτικά δρώντες, στα τεκταινόμενα των χωρών τους.

Το Άρθρο 1 προτείνει μέτρα διευκόλυνσης και εγγύησης της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος για όσους το έχουν σήμερα, αλλά εκ των πραγμάτων αδυνατούν να το ασκήσουν. Χωρίς ουρές και φυσική παρουσία στο προξενείο για τη διασφάλιση του δικαιώματος —μέσω των κωδικών του TAXISNET που έχουν όλοι οι πολίτες και μπορεί να αποκτήσει με ευκολία όποιος απόδημος δεν τους διαθέτει—, αλλά με φυσική παρουσία στο προξενείο κατά την ίδια την ψηφοφορία.

Το Άρθρο 2 παρέχει κάποιους διευκρινιστικούς και απαραίτητους ορισμούς.

Το Άρθρο 3 ρυθμίζει τη σύσταση των απαραίτητων εκλογικών κέντρων και λιστών εκτός επικρατείας.

Το Άρθρο 4 ιδρύει επτά Εκλογικές Περιφέρειες Αποδήμων Ελλήνων, στις οποίες μπορεί να εγγραφεί όποιος κάτοχος ελληνικής ιθαγένειας τυγχάνει μόνιμος κάτοικος εξωτερικού και επιθυμεί να ασκεί το εκλογικό δικαίωμά του σε αυτές, αντί των περιφερειών όπου τυχόν είχε προηγουμένως τα εκλογικά του/της δικαιώματα. Ο αριθμός βουλευτικών εδρών αυτών των περιφερειών υπολογίζεται αναλογικά, ανάλογα με το πλήθος των αποδήμων που εγγράφονται ειδικά σε αυτές (οι οποίοι, ως ιθαγενείς, είχαν ήδη εκλογικά δικαιώματα που αδυνατούσαν να ασκήσουν, καίτοι θεωρητικά εγγεγραμμένοι σε κάποιους εκλογικούς καταλόγους, κάπου) και του συνολικού πλήθους των εγγεγραμμένων στους εκλογικούς καταλόγους της Ελλάδας.

Το Άρθρο 5 παρέχει μεταβατικές διατάξεις και ρυθμίζει την έναρξη ισχύος.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ**Ψήφος αποδήμων - Διευκόλυνση της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος των εκτός επικρατείας Ελλήνων και Ελληνίδων εκλογέων****Άρθρο 1****Διευκόλυνση της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος των εκτός επικρατείας εκλογέων**

1. Ελληνίδες και Έλληνες πολίτες που κατοικούν μόνιμα ή διαμένουν προσωρινά εκτός Ελλάδος, μπορούν να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα κατά τις γενικές βουλευτικές εκλογές, τις εκλογές για την ανάδειξη των Ελλήνων μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, καθώς και να ψηφίζουν σε εθνικό δημοψήφισμα, σε εκλογικά τμήματα που συγκροτούνται προς τον σκοπό αυτό εντός των εκασταχού Ελληνικών διπλωματικών αρχών της αντίστοιχης διπλωματικής περιφέρειας.
2. Η ψηφοφορία της προηγούμενης παραγράφου στα εκλογικά τμήματα εντός των προξενείων λαμβάνει χώρα κατά την ημερομηνία διεξαγωγής της ψηφοφορίας εντός της ελληνικής επικράτειας και κατά τις ίδιες ώρες ονομαστικά, στην ζώνη ώρας του εκάστοτε προξενείου.

Άρθρο 2**Ορισμοί**

Για τους σκοπούς του παρόντος νοούνται ως:

- α) «Εκτός επικρατείας εκλογέας»: Κάθε Έλληνας ή Ελληνίδα που έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι και κατοικεί μόνιμα ή διαμένει προσωρινά εκτός Ελλάδος, ο οποίος διευκολύνεται να ασκεί το εκλογικό του δικαίωμα από τον τόπο κατοικίας ή διαμονής του εκτός ελληνικής επικράτειας σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του παρόντος.
- β) «Ελληνική διπλωματική αρχή»: Οι πρεσβείες και τα έμμισθα προξενεία της Ελληνικής Δημοκρατίας.
- γ) «Διπλωματική περιφέρεια»: Η εδαφική περιφέρεια στην οποία εκτείνεται η αρμοδιότητα μιας ελληνικής διπλωματικής αρχής.

Άρθρο 3**Εκλογικά τμήματα εξωτερικού και εγγραφή σε αυτά**

1. Η δυνατότητα άσκησης του εκλογικού δικαιώματος των εκλογέων εκτός Ελλάδος προϋποθέτει την υποβολή σε ειδική εφαρμογή του TAXISNET, έως και εξήντα δύο (62) ημέρες πριν την ημερομηνία διεξαγωγής της ψηφοφορίας στην περίπτωση που επιθυμούν να ψηφίσουν σε Εκλογική Περιφέρεια Αποδήμων Ελλήνων όπως περιγράφεται στο άρθρο 4 του παρόντος και έως και επτά (7) ημέρες πριν την ημερομηνία διεξαγωγής της ψηφοφορίας στην περίπτωση που επιθυμούν να ψηφίσουν από το εξωτερικό ωσει παρόντες στην εντός επικρατείας εκλογική τους περιφέρεια, υπεύθυνης δήλωση του ν. 1599/1986 στην εκασταχού ελληνική διπλωματική αρχή, με την οποία θα αιτούνται στη συμπερίληψή τους στον εκλογικό κατάλογο του εκλογικού τμήματος της ελληνικής διπλωματικής αρχής, χωρίς

αιτιολόγηση της παρουσίας τους εκτός της ελληνικής επικράτειας. Η ελληνική διπλωματική αρχή ενημερώνει αμελλητί τη Διεύθυνση Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών για τη συμπερίληψη του εκλογέως στον αντίστοιχο εκλογικό κατάλογο εξωτερικού και τον απορρέοντα αποκλεισμό του από τον εκλογικό κατάλογο της προηγούμενης εκλογικής του περιφέρειας, με ισχύ μόνο για την ψηφοφορία στην οποία αναφέρεται η υπεύθυνη δήλωση, εκτός από την περίπτωση επιθυμίας εγγραφής σε κάποια από τις Εκλογικές Περιφέρειες Διασποράς που αναφέρονται στο άρθρο 4 του παρόντος, στην οποία περίπτωση η μεταφορά εκλογικών δικαιωμάτων καθίσταται μόνιμη.

2. Οι εκλογείς που ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα σύμφωνα με τον παρόντα απαγορεύεται να ψηφίσουν και στον τόπο βασικής τους εγγραφής εντός της ελληνικής επικρατείας. Όποιος παραβαίνει τις διατάξεις της παραγράφου αυτής υπόκειται στις ποινικές και λοιπές κυρώσεις που προβλέπει η παράγραφος 2 του άρθρου 113 παρ. 2 του π.δ. 26/2012 για την πολλαπλή ψήφο.

3. Οι εκλογείς που δεν τυγχάνουν Μόνιμοι Κάτοικοι Εξωτερικού ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα κατά την παραμονή τους εκτός Ελλάδος ωσει παρόντες στην προτέρα εκλογική τους περιφέρεια.

4. Οι εκλογείς που τυγχάνουν Μόνιμοι Κάτοικοι Εξωτερικού δύνανται **είτε** να ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα εκτός Ελλάδος ωσει παρόντες στην προτέρα εκλογική τους περιφέρεια, όπως περιγράφεται παραπάνω, **είτε** να αιτηθούν την εγγραφή τους στην αντίστοιχη Εκλογική Περιφέρεια Ελλήνων Διασποράς όπως αυτές περιγράφονται στο άρθρο 4 του παρόντος. Η επιλογή ανάμεσα στα δύο συμπεριλαμβάνεται στην υπεύθυνη δήλωση της παραγράφου 1 του παρόντος.

5. Οι εκλογικοί κατάλογοι των εκλογικών τμημάτων της εκασταχού ελληνικής διπλωματικής αρχής καταρτίζονται ανά διπλωματική περιφέρεια, φέρουν τον τίτλο «Ειδικός Εκλογικός Κατάλογος Εκτός Επικρατείας Ελλήνων Εκλογέων», ακολουθούμενο από το όνομα της οικείας ελληνικής διπλωματικής αρχής, και περιλαμβάνουν για κάθε εκλογέα τα εξής στοιχεία: α) τον αύξοντα αριθμό που φέρει στον ειδικό εκλογικό κατάλογο, β) τον Ειδικό Εκλογικό Αριθμό, γ) το επώνυμο, δ) το όνομα, ε) το όνομα του πατέρα, στ) το όνομα της μητέρας, ζ) το όνομα συζύγου και το γένος, αν πρόκειται για έγγαμη γυναίκα που φέρει το επώνυμο του συζύγου, η) την πλήρη ημερομηνία γέννησης, θ) τον βασικό εκλογικό κατάλογο (βασική εκλογική περιφέρεια) όπου είναι εγγεγραμμένος ο εκλογέας (νομός, δήμος, εκλογικό διαμέρισμα) και ι) την χώρα και την πόλη κατοικίας ή διαμονής του εκλογέα εντός της οικείας διπλωματικής περιφέρειας.

6. Τα καταστήματα ψηφοφορίας ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών. Ως εκλογικά τμήματα για τις προβλέψεις του παρόντος χρησιμοποιούνται κτήρια των ελληνικών αρχών ή υπηρεσιών της αλλοδαπής, ανεξάρτητα γραφεία ιερών ναών της ελληνορθόδοξης και κτήρια ή καταστήματα ελληνικών κοινοτήτων, συλλόγων ή άλλων ελληνικών οργανώσεων. Αν τα κτήρια αυτά είναι ανεπαρκή ή ακατάλληλα, μπορεί να χρησιμοποιηθούν κτήρια ή καταστήματα του κράτους όπου θα διεξαχθεί η ψηφοφορία, παραχωρούμενα από

τις αρμόδιες αρχές του κράτους αυτού, ύστερα από αίτηση του προϊσταμένου της οικείας ελληνικής διπλωματικής αρχής.

7. Με φροντίδα της οικείας ελληνικής διπλωματικής αρχής, προετοιμάζεται το κατάστημα ψηφοφορίας κατά το άρθρο 57 του π.δ. 26/2012. Όλες οι προδιαγραφές υλοποίησης των προβλέψεων του παρόντος καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών ή αντιστοίχως κοινής υπουργικής απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών και του Υπουργού Εξωτερικών εντός του πλαισίου της κείμενης νομοθεσίας, ενώ στο βαθμό που δεν χρήζουν ξεχωριστής υπουργικής απόφασης υπόκεινται στις προβλέψεις της κείμενης νομοθεσίας για τη διενέργεια εκλογών και ψηφοφοριών.

Άρθρο 4

Εκλογικές Περιφέρειες Αποδήμων Ελλήνων (ΕΠΑΕ)

1. Στο πρώτο άρθρο του νόμου 3231/2004 προστίθεται τέταρτη παράγραφος ως εξής:
«Κατ' εξαίρεση συμπεριλαμβάνονται στο σύνολο των εκλογικών περιφερειών οι κάτωθι επτά (7) εκτός επικράτειας Εκλογικές Περιφέρειες Αποδήμων Ελλήνων: (α) λουπής Ευρώπης, (β) Βόρειας Αμερικής, (γ) Κεντρικής και Νότιας Αμερικής, (δ) Αυστραλίας-Νέα Ζηλανδίας, (ε) Ασίας, (στ) Αφρικής.»

2. Δικαίωμα ψήφου στην εκασταχού Εκλογική Περιφέρεια Διασποράς έχουν όσοι εκλογείς υπέβαλαν εγκαίρως την υπεύθυνη δήλωση που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 3 του παρόντος, δηλώνοντας πως επιθυμούν να προσμετρηθούν στην αντίστοιχη Εκλογική Περιφέρεια Διασποράς.

3. Ως προς την περίπτωση ψηφοφορίας εθνικών εκλογών: ο αριθμός των βουλευτικών εδρών που αντιστοιχεί σε κάθε μία εκ των επτά Εκλογικών Περιφερειών Διασποράς προσδιορίζεται ως εξής. Έστω ν ο αριθμός των εγγεγραμμένων στους εκλογικούς καταλόγους. Έστω χ ο αριθμός των εκλογέων της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου. Ο αριθμός των βουλευτικών εδρών που αντιστοιχούν σε κάθε Εκλογική Περιφέρεια Διασποράς ορίζεται ως $(\chi:\nu)$ επί 300.

4. Τα παραπάνω επιφέρουν επαναπροσδιορισμό του αριθμού των εδρών που κατανέμονται στις εντός της επικράτειας εκλογικές περιφέρειες. Η Διεύθυνση Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών ανακοινώνει εξήντα (60) ημέρες πριν από την ψηφοφορία (α) τον αριθμό των εκλογέων που έχουν εγγραφεί σε κάθε μία εκ των επτά Εκλογικών Περιφερειών Διασποράς, (β) τον αριθμό των βουλευτικών εδρών που κατανέμονται σε κάθε Εκλογική Περιφέρεια Εξωτερικού, (γ) τον αριθμό των βουλευτικών εδρών κάθε εκλογικής περιφέρειας εντός της επικράτειας, όπως αυτός αναδιαμορφώνεται αναλογικά αφαιρουμένου του αριθμού βουλευτικών εδρών των Εκλογικών Περιφερειών Εξωτερικού.

Άρθρο 5
Τελικές διατάξεις – Έναρξη ισχύος

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Εξωτερικών μπορεί να ρυθμίζεται κάθε θέμα που είναι αναγκαίο για την εφαρμογή του παρόντος νόμου.
2. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργείται κάθε γενική ή ειδική διάταξη που είναι αντίθετη ή ρυθμίζει διαφορετικά τα ρυθμιζόμενα με τις διατάξεις του παρόντος θέματα.
3. Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του.

Αθήνα, 1 Οκτωβρίου 2019

ΟΙ ΠΡΟΤΕΙΝΟΝΤΕΣ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ

Γιάνης Βαρουφάκης

Αγγελική Αδαμοπούλου

Κωνσταντίνα Αδάμου

Μαρία Απατζίδα

Κρίτων Αρσένης

Κλέων Γρηγοριάδης

Γεώργιος Λογιάδης

Φωτεινή Μπακαδήμα

Σοφία Σακοράφα